

החברותא

החברותא בטאון פנימי לחברים גליון מס' 299

בס"ד ערש"ק פר' כי תשא י"ח אדר תשס"ז

פנינים יקרים

כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם (ל' י"ב) כאשר מסתלק צדיק שהוא בחינת ראש בני ישראל הרי זה כגלגל לפקדיהם - כגלגל החסרון והחסמים של בני ישראל.

כי תשא את ראש בני ישראל לפקדיהם (ל' י"ב) מי ראוי להיות ראש לבני ישראל? זה שמוכן למסור את ראשו למען בני ישראל (הלשון תשא מתפרש בשני אופנים מלשון הרמה ומלשון הורדה...).

ונתנו איש כופר נפשו (ל' י"ב) ידועה אמרת בעל המורים שהתיבה 'ונתנו' נקראת ישר והיפוך לומר שכל מה שאדם נותן הוא בעצם מקבל. וכבר אמרו חז"ל (ויקד' ל"ד) יותר ממה שבעה"ב עושה עם העני, העני עושה עם בעל הבית.

זה יתנו כל העובר על הפקודים (ל' י"ג) רש"י: הראה לו כמין מטבע של אש ואמר לו כזה יתנו. הקב"ה הראה למשה מטבע של אש להורות שהאדם לא יכול בלא אש, באש ניתן להציל את העולם ובאש ניתן להחריב את העולם, כך גם הממון כאשר משתמש בו האדם באופן הראוי מועיל הוא מאד, אך כאשר משתמש בו באופן שאינו מועיל מסוכן הוא במאד.

זה יתנו וגו' (ל' י"ג) רש"י: הראה לו כמין מטבע של אש, מטבע שנותנים באש כלומר מתוך התלהבות הרי זו נתינת חלק מן הנפש ולא נתינת סתם מטבע.

מחצית השקל (ל' י"ג) האותיות 'מחצית' מתחלקות כדלהלן ה-'צדיק' נמצא במרכז, קרוב אליו האותיות 'חי', מתרחק ממנו האותיות 'מת' רמו למחצית השקל המביא חיות לאדם ולעולם.

העשיר לא ירבה והדל לא ימעט (ל' ט"ז) העשיר במצוות ובמעשים טובים לא יתנאה בהם כי במה נחשבים מעשיו לעומת גדלות הבורא. והדל במצוות לא יפול לדכאון כי גם זה מתחבולות היצר אלא יתאזר בשמחה ומתוך כך ישאף להתעלות.

קח לך סמים נמף ושחלת וחלבנה וגו' (ל' ל"ד) חלבנה ריחו רע ומנאה הכתוב בין סממני הקמורת ללמדנו שלא יקל בעינינו לצרף עמנו כאגודת תעניותינו ותפילתינו את פושעי ישראל שיהיו נמנין עמנו - רש"י. בעל שפתי חכמים מוסיף כדי שיראה הקב"ה שאפילו הפושעים שבים בתשובה וירחם עלינו. רמז יפה: צב"ר ר"ת צדיקים בינונים ורשעים כולם מצטרפין.

קראתי בשם בצלאל בן אורי וגו' - לחשוב מחשבות (ל"א ב' - ד') על בצלאל נאמר וחושב מחשבות בצלאל ברוח הקודש שבו ידע אם זהוב נתרם בשמחה לשם שמים, זהב זה שובץ בקודש הקדשים ואם נתרם שלא לשמה הקציבו לצרכים חיצוניים.

אך את שבתותי תשמורו וגו' (ל"א י"ג) בזכירת שבת מעידין בני ישראל כי הכל להשי"ת כמש"כ (בסוף הפסוק) לדעת כי אני ה' מקדישכם. פירוש מעשה ישראל יש בו נקודת חיות מהשי"ת וע"י שבת נודע זה שחיות השי"ת קודש ונבדל אף שהוא בתוך עניני העוה"ז. וגם כפשוטו מה שמוצא האדם הארת נקודה הנ"ל הוא ג"כ מהשי"ת.

ויתן אל משה ככלותו (ל"א י"ח) במדרש: כל ארבעים יום למד ושכח וכו' להודיע כי הכל הולך אחר החיתום ובסוף היגיעה בא הישועה. ובדואי יגיעת מרע"ה ארבעים יום לא אכל ולא שתה וכו'. וזהו ככלותו שהיא כלות הנפש מה שאין הפה יכול לדבר. ואח"כ נתן התורה במתנה.

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל (ל"ה א') העגל עשו בהתקהלות לכן גם התקון צריך להעשות ע"י התקהלות סימן לאחדות ואחידות.

ויקהל משה את כל עדת בני ישראל (ל"ה א') 'עדת' אותיות 'דעת' משה רבנו הקהיל את כל עדת בני ישראל להשוות, כדי שיהיו כולם בדעת אחד.

שיחת הרא"ש ז"ע"א ע"פ פיר' קרמ (לפנות בוקר), נכתב ע"י הר"ם כפ' הבנות.

שחי משמטיות בלחוד משמונה שמשמיות

הבורא כי בעצם העובדא שרואה את עצמו במרחב הרי הוא בעולם הדמיונות ואיך מסוגל בכלל לפרסם את שם ה' בעולמות?! ועל זה נאמר (שם יו) דמיונו כאדיה יכסוף.

מי שחי בדמיונות מסכן את עצמו וסופו עלול להיות רע מאד, על כן צריך לרעוד מפחד מהמציאות שלו. כי הפחד הזה אינו פחד שוא הלא הוא באמת נמצא בסכנה, כי מי שחי בדמיונות מאבד שליטה. ומי שמאבד שליטה עלול להגיע למצב מסוכן ביותר לכן הפחד במצב כזה הוא פחד אמיתי. אמשול לכם משל על פחד משוט. האם יש הצדקה בפחד הזה? התשובה היא שתלוי בגורמי הפחד אם יודע שעשה איזה עבירה ומפחד שלא יעצרו אותו ושלא יעמידו אותו במשפט אזי כל פחד שיש לו משוט מוצדק. אבל אם לא עשה עבירה ואין לו ממה לפחד אזי הפחד שיש לו מהשוטר אינו מוצדק אף שהשוטר מסוגל להרע לשני כמו לראשון, בכל זאת אין כל סיבה שזה שלא עשה עבירה יהיה שקוע בתוך פחד. הנמשל מי שחי בדמיונות יש לו ממה לפחד כי הדמיונות שלו דומין לעבירות והשוטר דומה למציאות הטבע. אבל מי שחי במציאות האמיתי שהוא השפלות הרי הוא חי במציאות האמיתי ומי שחי במציאות האמיתי אין כל מקום להיות בפחד מהמציאות, כי נמצא בחיק של הרבש"ע כמו שאמר דוד המלך עליו השלום (שם קלא) כגמול עלי אמו כגמול עלי נפשי, ומי שנמצא בחיק האם אין לו פחד!.

וזה שאמר שלמה המלך (משלי כח) אשרי אדם מפחד תמיד, אינו סותר את מה שאמרנו שהחי בשפלות אין לו ממה לפחד. כתוב (איכה ג) חדשים לבקרים רבה אמונתך, והכלל הוא שמפחדים מכל דבר חדש. הרי שהפסוק אשרי אדם מפחד תמיד מתחבר אל הפסוק חדשים לבקרים רבה אמונתך והכי פירושו כאשר חדשים לבקרים וכו' אשרי אדם מפחד תמיד. אבל אחרי שכבר

האדם מצד עצמו לא רוצה לעשות כלום, ואם עושה משהו אינו אלא מה שהסיבות מחייבות. הסיבה באה ממסובב הסיבות שהוא מציאות השי"ת. נמצא שבכל פעולה שנעשית ע"י האדם מתפרסם לכאורה שמו של הקב"ה. ובכל זאת כדי שיתפרסם שמו של הקב"ה בפועל צריכים את המפרסם שהוא האדם. איך מתפרסם ע"י האדם? בזה שהאדם רואה שפלותו העצמי, בזה מכיר בבירור בגדלות הבורא ובמציאותו יתב"ש. כאשר האדם בשפלות או השי"ת בגדלות, אבל כאשר נמצא בגדלות עצמי אינו יכול לפרסם את ה', ולמה? כי הוא עסוק לראות את עצמו. ומי שעסוק לראות את עצמו שרוי בתוך דמיונותיו ואין כל סיכוי שיוכל בתוך דמיונותיו לראות את ה'. כי הדמיונות יוצרים איזה רחבות והתפשטות המוציאים את האדם מהראיה השכלית הנכונה וכן אמרו חז"ל (אבות ד) הקנאה התאוה והכבוד מוציאים את האדם מן העולם, מפני שהקנאה התאוה והכבוד גורמים לאדם להיות בתוך בועה של דמיונות המוציאים אותו מן העולם.

נמצא שרק מי שחי בשפלות הוא זה שחי בצמצום האמיתי [שהבריאה מתצמצמת והולכת עד ליצירת האדם שהוא הצמצום האחרון של הבריאה]. וכאשר מכיר את הצמצום האמיתי של עצמו שהוא השפלות מכיר ממילא גם את - ויפח באפיו נשמת חיים (בראשית ב) חלק אלק ממעל, בכח זה מכיר בגדלותו של הרבש"ע. וזהו - מן המצר קראתי י-ה ענני במרחב י-ה (תהלים קיח) היינו אם קוראים לרבש"ע מן המצר כלומר שקורא אל הרבש"ע ומבקשו להתפרסם, תוך כדי היותו במצר שהוא הכרת השפלות, אז ענני במרחב י-ה אז רואים את פרסום ה' במרחב האמיתי. נמצא שהמצר של האדם גורם שהמרחב של האלקות תתפרסם. מפני שהאדם נמצא במצר-בצמצום והשי"ת נמצא במרחב של האין סוף. אבל אם האדם ירצה לראות את עצמו במרחב אין כל סיכוי שיוכל לתת בטוי לגדלות

הוא מתגאה בעצם בלבושו של הקב"ה כמ"ש (תהלים צג) ה' מלך גאות לבש. ואם מתגאה יותר מאחד משמונה שבשמינית הוא כמו שנוטל הכתר של הרבש"ע ומלבישו על עצמו. הגאווה אחד משמונה שבשמינית זוהי גאווה שאינה פוגעת בכתרו של מקום ואינו דומה למתלבש בלבושו של הקב"ה.

זה שהקב"ה נתן לת"ח אחד משמונה שבשמינית גאווה הוא כדי שיוכל להכיר היטב שפלותו. כי כאשר האדם מתבונן בינו לבין עצמו בהליכות חייו ומגלה איך ש-לפתח חטאת רובץ (בראשית ד) ואיך ש-יצר לב האדם רק רע כל היום (עפ"י שם ו) וכאשר - וחטאתי נגדי תמיד (תהלים נא) איך מלאו לבו להיות בגאווה אפילו בשמינית שבשמינית. הרי שהגאווה שניתנה לאדם כאפשרות פוטנציאלי מנוצלת כדי להיות בשפלות אמיתית ולהיות בבטול מוחלט לרבש"ע.

הרא"ש נשאל האם ניתן להבין שיש שני מצבים בת"ח המתגאה, יש המתגאה בזה שיש לו תורה יש לו מצוות יש לו מדות טובות וכד'. גאווה זו אמיתית כמ"ש (דבה"ב יו, ב) ויגבה לבו בדרכי ה'. אמנם גאווה זו מוגבלת לאחד משמונה שבשמינית, כי אם יתגאה קצת יותר הוא כבר מתגאה בלבושו של הקב"ה ופוגע בכתרו של מקום. ויש המתגאה אשר נחרד מעצם המחשבה שהוא מעלה על דעתו מונחים של ערך עצמי אף שמדובר בתוך הגבולות של שמינית שבשמינית. הת"ח שואל את עצמו איך מלאה לבי לומר שאני עובד ה' ושאיני עוסק בתורה ובמצוות, מי אני בכלל אין לי כל זכות להתלבש בלבוש של ת"ח בן תורה. עי"כ הוא שם ללעג עצם מחשבת ה"אני" אחד כזה יכול להיות בבטול מוחלט לרבש"ע דהלא בעצם הוא ראוי לשמינית שבשמינית שבגאווה - אלא שאומר על עצמו מה אנוש כי תזכרנו בזה הוא מעביר לרבש"ע את כל הישות המוצדקת על כעין זה אמרו חז"ל שהאדם מגיע לבטול מוחלט בבחינת מה הוא בורא אף אתה בורא - הרא"ש אמר שאמנם כך הוא. וחזר על מה שאמר בתחילת השיחה

מתרגלים להיות אמיתיים אין מקום לפחד. נעשה קל וחומר ומה הגנב אשר מפחד בכל עת שיוצא לגנוב בכל זאת כאשר מתרגל לגנוב הפחד ממנו והלאה, המרגיל את עצמו להיות בשפלות ולהיות בחיק של הרבש"ע על אחת כמה וכמה שהפחד מפנה את מקומו בפני דבקותו להש"ת. אך עליו להזהר להיות תמיד בשפלות אחרת עלולה הבטחון בזה שנמצא בחיק הרבש"ע להכשילו ולהרחיקו ממנו יתברך שמו.

באמת יש שני סוגי פחד יש פחד מהעבירות ויש פחד מהמציאות אנוש. הפחד מהעבירות הולך ונחלש ככל שמרגיל עצמו להיות בשפלות ולהיות בדבקות בורא. אבל הפחד מהמציאות האנושי, הוא פחד אמיתי וקבוע מהמציאות שלו כמ"ש (תהלים ח) מה אנוש כי תזכרנו. מפחד זה לא ניתן להשתחרר כי הפחד מהאנוש הוא פחד המעורר את האדם להיות בטל בתכלית הבטול אל הרבש"ע ולהיות במציאות של לית ליה מגרמי כלום. כי באם ישאר אצלו איזה תחושה של עצמיות הרגשה קטנה זו תהרוס אותו לגמרי, כמו שידוע על דוד המלך ע"ה שהגיע לבטול מוחלט אל הרבש"ע באמרו צרפה כליותי ולבי (שם כו) ובכ"ז קרה לו מה שקרה לו בפרשת בת שבע, עד שהתבהר לדוד בתכלית הבהירות ש-ולבי חלל בקרבי (שם קט) להיות בפחד הקשור לבטול המציאות האנושי שהוא הפחד האמיתי ופחד תמידי. פחד זה מבטל את כל הישות האנושי. וכאשר האדם מבטל עצמו עד שאינו מציאות כלל אז הוא מציאות הוי' בבחינת מה הוא בורא אף אתה בורא.

הרא"ש נשאל הלא אמרו חז"ל (פסטה ה) ת"ח צריך שיהא בו אחד משמונה שבשמינית גאווה. איך מאמר זה עולה בקנה אחד עם הצורך להיות בטל ומבוטל לגמרי. הרא"ש ענה שאין הכוונה בדברי חז"ל שהת"ח יכול ומותר לו להתגאות אחד משמונה שבשמינית, אלא שחז"ל אמרו שכל הגאווה הנכונה שיש לת"ח הוא רק אחד משמונה שבשמינית. זאת אומרת אם יתגאה הת"ח קצת יותר מאחד משמונה שבשמינית הרי

ת"ח לומד תורה עובד השי"ת ומלא במעשי חסד ובכ"ז מתבנייך בגאותו ומבטל את כל למודיו ועבודתו להשי"ת. נחשב יסוד הבריאה, לדרך זו אנו מצפים לימות המשיח, כי משיח לא יבא רק באופן של בטול עצמיות בבטול מוחלט והבטול המוחלט הוא רק ע"י הכרת העצמיות השפל דייקא מתוך היות ת"ח עובד ה' ושוקע בתורה ובמעשי החסד.

אחד החברים שאל את הרא"ש אם הדרך הזאת היא יסוד הבריאה, למה לא מובא זאת בצורה מפורשת בספרי חכמינו ז"ל בפשט ובהלכה? ענהו הרא"ש כי דוד המלך ע"ה אמר זאת בפירוש כמ"ש"כ (תהלים טז) שויתי ה' לנגדי תמיד, והשו"ע מביאו להלכה כבר בסימן ובסעיף הראשון (א"ח סי' א') הוא כלל גדול בתורה ובמעלות הצדיקים אשר הולכים לפני האלקים וכו'. ה' הוא מדת הרחמים וכאשר שויתי ה' לנגדי תמיד רואה שלית ליה מגרמי כלום והכל רחמיו יתברך כולל עצם ההליכה בדרך התורה ובמעלות הצדיקים.

(- מאשק יב"א kl' 386 -)

שהאדם מצד עצמו לא היה רוצה לעשות כלום אלא שמסובב הסיבות דוחף אותו אל הסיבה המעוררת אותו לעבודת השי"ת לתורה לתפלה למעשי חסד ולקיום המצוות וכד'. דחיפה זו נקראת בפי חז"ל שלא לשמה. וכאשר האדם מתבונן במעשיו ומכיר את הסיבה שבזה הצליחו לדחוף את האדם אל עבודת השי"ת, אז מתמלא בבושה וחרפה באמרו אל עצמו האם הייתי זקוק לסיבה כה פשוטה ומשפילה כדי להתעורר לעבודת השי"ת. התבוננות זו מביאה את האדם לתכלית השפלות שמרגיש בפועל את הפסוק - מה אנוש כי תזכרנו ובן אדם כי תפקדנו. האדם מסתובב במחשבות תוהות, ואומר לעצמו על מצוות שנעשו תחת דחף על כך אני מתגאה? התורה שלמדתי מחמת שסיבות כל כך טפשיות דחפוני האם על למוד זה אני עוד מתגאה? ככל אשר יותר לועג לגאווה העצמית שלו כך הוא מגיע יותר למה שמוגדר למוד תורה לשמה כי הגאווה שמינית שבשמינית שיש לת"ח הפך להיות גורם להרגשת שפלות.

הת"ח שמבטל את כל הישות שלו (למרות שהוא

שהשמחה במעונם

הר"ר גרשון כהן ומשפ' להולדת הנכד

הר"ר ישראל כהן ומשפ' להולדת הבן

הר"ר יעקב קרליץ ומשפ' להולדת הנכד

הר"ר יעקב עמית ומשפ' להולדת הנכד

הר"ר יהושע קרליץ ומשפ' להולדת הבן

הר"ר בנימין סירוטה ומשפ' לאירוסי הבת

הר"ר משולם מורגנשטרן ומשפ' לנישואי הבת

הר"ר בן ציון קלר ומשפ' לנישואי הבת

הר"ר אריה קלין ומשפ' לנישואי הבת

משפ' וינקלר לנישואי הבת

י"ל ע"י
מערכת החברותא
רח' עדני 3
02 - 5829688 ☎
02 - 5325477 :פקס
ת.ד. 5080
ירושלים 91050